

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Situația politică.

Sibiu, 21 Aprilie n.

Duminecă s'a ținut în Budapesta consiliu de miniștri, în care s'a luat de nou hotărârea, că dacă nu duc la rezultat bun pertractările cu guvernul austriac în chestia băncii de cartel, guvernul ungar își înaintează dimisiunea. Au plecat apoi la Viena miniștrii Wekerle, Kossuth, Apponyi și Zichy, cu secretariul de stat Sztérényi, pentru a începe pertractări cu guvernul austriac în chestia băncii. Pertractările s'au ținut luni și marți, și după toate prevederile să termină azi cu rezultat neîmbucurător pentru aderenții băncii de cartel. Guvernul austriac nu se învoeste să se înființeze o astfel de bancă. Guvernul ungar va trebui deci să tragă consecuențele și să-și înainteze dimisia, lucru, care poate că s'a și întâmplat în cursul zilei de astăzi.

Dimisionarea guvernului nostru e însă numai o formalitate goală, pentru că Coroana va primi de formă dimisiunea, dar va încredința guvernul, în formațiunea sa actuală, cu conducerea agendelor și pe mai departe, până la votarea legii noi electorale, punct trecut în pactul legat între coroană și guvernul actual, care încă nu e rezolvat.

E adevărat, că ministrul Kossuth amenință, că dacă nu se primește propunerea guvernului unguresc referitoare la banca de cartel, el cu întreg partidul independist va cere bancă independentă ungară, dar aceasta se face numai pentru împăcarea și liniștirea spiritelor agitate maghiare, și fără nici o rază de speranță, că pretensiunea aceasta a independenților va putea fi împlinită. Dacă erau prospecte de a putea ajunge Ungaria la o bancă independentă, fie acum, fie în viitorul mai apropiat, nu primia secretarul de stat în ministerul de finanțe, Dr. Alesandru Popovici, postul de guvernor al băncii comune austro-ungare, ci rămânea în așteptare, ca să ajungă guvernor al băncii independente ungare. Banca rămâne deci deocamdată comună, austro-ungară, poate că pe mulți ani înainte.

Pentru a liniști încâtva pe cei nemulțumiți dint e independiști, se fac însă demersuri în altă direcțiune. Se lucră, ca în chestiile militare să se facă Maghiarilor anumite concesiuni. Avem informațiuni sigure, că atât ministrul comun de războiu, cât și ministrul comun de externe, sunt aplecați a da ascultare miniștrilor ungari și a le împlini unele dorințe. S'au declarat adecă amândoi gata de a se învoi, ca în chestia steagurilor și a emblemelor să se facă unele schimbări, în favorul Maghiarilor. De pe steaguri e vorba să fie delăturat vulturul cu două capete, atât de neplăcut Maghiarilor, iar emblemele să fie compuse cu ținerea în vedere a colorilor ungurești, roșu-alb-verde.

Cu toate că miniștrii comuni sunt câștigați pentru aceste dorințe

ale guvernului unguresc, greutăți mari mai sunt încă de învins, pentru că factori mult mai înalți nu sunt de loc aplecați să facă Maghiarilor aceste concesiuni. Dacă însă vor fi învinse și greutățile acestea, guvernul nostru va lega un nou pact cu Coroana, și-și gătește patul pe calea aceasta pentru multă vreme înainte, iar în cas contrar face legea nouă electorală, pe care e dator să o facă, în înțelesul vechiului pact, apoi se duce și face loc altui guvern. Asta e situația în politica internă pentru ziua de astăzi.

Ordin de armată.

Foile oficiale dela Viena și dela Budapesta au publicat deodată ordinul de armată, adresat din partea Majestății Sale întregii armate austro-ungare. E următorul: „Clarificarea raporturilor dintre Austro-Ungaria și țările sud-ostice, conturbate de timp mai îndelungat, precum și convingerea despre siguranța părților marginase, până aci periclitate, fac cu putință, ca rezerviștii chemați sub arme, pentru a ridica contingentul unei părți din armată, să fie puși de nou în stare de neactivitate. Îmi servește spre mare mulțămire, că rezerviștii s'au prezentat sub arme în mod exemplar în urma chemării, și că atât cei chemați sub arme, cât și estinsele pături ale poporului, înțelegând în mod corespunzător seriozitatea stării actuale, au stat toți gata a promova cu însuflețire binele țării. Îmi exprim cea mai deplină recunoștință față de toate comandașii, trupele, și institutiile, cari în lunile din urmă, între împrejurări grele, cu abnegațiune și cu drag și-au făcut serviciul îngreunat în mod considerabil. Viena, 14 Aprilie 1900. Francisc Iosif m. p.

Guvernorul băncii.

Secretariul de stat în ministerul de finanțe, domnul Dr. Alesandru Popovici, a fost numit guvernor al băncii comune austro-ungare. Foia oficială maghiară, publicând actul de numire, dă și rescriptul preînalt, prin care noul guvernor al băncii comune austro-ungare este distins cu ordinul coroana de fier clasa I.

Omagiu Monarhului.

Consiliul comunal al Vienei s'a dus Duminecă în mijlocul unei asistențe enorme să prezinte împăratului și Regelui Francisc Iosif omagiile populațiunii vieneze pentru menținerea păcii. Răspunzând discursului primarului Lueger, împăratul și Regele a mulțumit în mod foarte cordial pentru aceste omagii și a declarat: „Timpurile serioase au trecut; am fost satisfăcut de a vedea, că patriotismul întregii populațiuni a monarhiei, precum și devotamentul bravei mele armate, inspirată de cel mai bun spirit, mi-au dat un puternic sprijin și putința de a menține pacea, căci chiar un războiu drept și fatal cere multe jertfe. Cea mai mare propășire este adusă popoarelor de către o pace păstrată cu onoare”. Majestatea Sa a fost viu aclamat din partea mulțimei.

Constituția Bosniei.

Din Viena se scrie, că proiectul pentru reorganizarea celor două provincii de curând anexate, Bosnia și Herțegovina, a fost aprobat din partea împăratului și regelui nostru Francisc Iosif. În conformitate cu acest proiect s'a redactat și un regulament privitor la autonomia bisericească și școlară a mo-

hamedanilor din aceste provincii. Se recunoaște libertatea absolută a cultului mohamedan. Averile comunităților mohamedane vor fi administrate de un comitet, compus parte din clerici, parte din mireni. Aceste averi vor fi administrate în conformitate cu legea Seriat, și veniturile vor fi destinate exclusiv pentru biserica mohamedană. În ce privește drepturile politice, toți locuitorii Bosniei și ai Herțegovinei sunt considerați ca cetățeni austro-ungari, având toate drepturile acestora. Numai acei mohamedani, cari au declarat, că vor să rămână și mai departe cetățeni otomani, nu se bucură de drepturile politice. În biserica au însă și ei aceleași drepturi. Acum se fac pregătirile pentru alegerea deputaților, care alegere va avea loc probabil în Iunie.

Era masselor.

II.

Simptome generale, cari se văd la toate națiunile, ne arată cum crește în mod rapid puterea masei, și nu ne iartă se presupunem, că puterea aceasta va înceta în curând să crească. Ea va crește mereu, și orice ne va aduce, noi vom trebui să primim și să suportăm. Toate vorbele în contra ei sunt vorbe goale. Se poate, că esirea masei deasupra va forma ultima etapă în civilizațiunea occidentală, reîntoarcerea la acele perioade de anarhie confusă, care a premers totdeauna societății nouă, aflătoare în ridicare. Dar cum putem noi să împedim lucrul acesta?

Până acuma distrugerile acestea mari au format rolul cel mai lămurit al masei. Nu acuma apare pentru prima oară acest rol al lor în fața lumii. Istoria ne învață, că în momentul, în care puterile morale, cari au format bazele unei civilizațiuni, și-au pierdut domnia, se face și descompunerea masei înconștiente și dure, cari cu drept cuvânt pot fi numite — barbare.

Până acuma civilizațiunea a fost creată și condusă de mica aristocrație intelectuală, totdeauna, nici odată de mase. Masele au avut și au numai puterea de a distruge. Domnia lor înseamnă totdeauna barbarie.

Civilizațiunea pretinde anumite reguli bine stabilite, disciplină, trecerea dela instinct la raționare, prevederea viitorului, un grad mai înalt de cultură, tot condițiuni, pe cari masele lăsate de capul lor nu pot să le îplinească. În urma puterii lor numai destructive sunt la fel cu microbii, cari accelerează descompunerea corpurilor slăbite, ori a cadavrelor. Când edificiul unei civilizațiuni începe a putrezi, totdeauna masele provoacă prăbușirea lui. Aci se arată funcțiunea lor principală, și filosofia masei apare pentru un moment ca singura filosofie a istoriei.

Oare cu civilizațiunea noastră se va întâmpla tot astfel? Ne putem teme, că se va întâmpla așa, dar nu o putem ști înainte. Fie însă ori cum, trebuie să ne obișnuim a suferi domnia masei, după ce cei prevăzători au derimat toate barierele cari le puteau sta în cale. Noi cunoaștem masele acestea, despre

cari se vorbește acum atât de mult, încă prea puțin. Psihologii de profesie, cari au trăit departe de ele, le-au ignorat totdeauna, și s'au ocupat cu ele numai în ce privește crimele, pe cari ar fi în stare să le comită. Fără îndoială, sunt și mulțimi criminale, dar sunt mulțimi și de acelea, cari sunt pline de virtute, eroice și de altă natură. Crimele masei formează numai câte un caz special al psihologiei lor, și dacă studiem numai crimele masei, nu vom cunoaște cu nimic mai bine starea lor spirituală, decât a individului, la care iarăși facem obiect de studiu numai din viciile sale.

Dar să fim dreapți. Toți stăpânitorii acestui pământ, toți întemeitorii de religii și de imperii, apostolii tuturor direcțiilor de credință, cei mai de frunte bărbați de stat, în o sferă mai modestă, căpeteniile simple ale micilor comunități omenești: au fost totdeauna psihologi, deși înconștienți, dar cu cunoștințe instructive și de multe ori sigure în ce privește sufletul mulțimei. Numai pentru că au cunoscut masele atât de bine, au ajuns să le stăpânească. Napoleon a înțeles în mod admirabil viața sufletească a masei țării, pe care o stăpânea, dar nu a înțeles de loc sufletul masei apartinătoare altor rase, și de aceea a întreprins războaie în Spania și în Rusia, — în cari puterea sa a suferit înfrângere și cari i-au pregătit apunerea domniei.

Cunoașterea psihologiei masei e astăzi ultimul refugiu al bărbatului de stat, dacă vrea, nu să guverneze masele, pentru că aceasta e acum cu neputință, ci să nu fie el guvernat de ele. Numai pe lângă o pătrundere adâncă în psihologia masei putem înțelege, ce influență mică au legile și instituțiunile asupra lor, și cât de puțin accesibile sunt ele pentru acceptarea altor păreri, afară de cele altuite în sinul lor, și că masele nu pot fi conduse cu reguli basate pe echitate curat teoretică, ci numai cu aceea ce face impresie asupra lor și le seduce. Dacă vrea legiuitorul să introducă o dare nouă, va alege oare aceea care din punct de vedere teoretic e cea mai dreaptă? Doamne ferește! Cea mai nedreaptă poate să fie în praxă pentru mase cea mai bună. Și dacă totodată nu e bătătoare la ochi și la aparență e ușor de plătit, ea va fi încassată cu mare ușurință. Cea mai grea dare indirectă e acceptată însă ca bună din partea masei, pentru că plătită fiind în fileră, după articolele de consum folosite zilnic, ea nu împedecă și nu influențează obiceiurile masei. Dacă s'ar pune însă în locul ei o dare, care trebuie plătită deodată și stabilită în proporție potrivită cu simbria ori cu venitul omului, chiar să fie în teorie de zece ori mai ușoară decât ceaaltă, va întâmpina proteste generale. În locul filerilor plătiți zilnic, vine acum cerută o sumă mare de bani, care pare a fi enormă în ziua de plătire, și prin urmare e foarte simțită. Ușoară s'ar părea dare aceasta pen-

tru masse numai atunci, dacă fiecare ar pune-o la o parte ban de ban, dar această procedură economică reclamă o măsură oarecare de prevedere, pe care masselle nu o au.

Exemplul acesta e foarte simplu și esactitatea lui e ușor de înțeles. Un psiholog, cum era Napoleon, nu a scăpat-o din vedere; dar legiuitorii, cari nu cunosc sufletul mulțimei, nu sunt în stare să o observe. Experiența nu le-a arătat din destul, că oamenii nu trăiesc nici când după regulile rațiunii curate.

Psihologia masselor poate primi și alte multe aplicări. Cunoașterea ei aruncă lumină clară asupra unei mari mulțimi de apariții istorice și economice, cari fără ea rămân cu totul neînțelese. Dacă distinsul istoric modern *Taine* a înțeles atât de defectuos ici coale evenimentele de pe vremea marelui revoluționi, motivul e acela, că nu s'a gândit la scrutarea sufletului mulțimei. S'a folosit la studiarea acestui period complicat de metoda descriptivă a științei naturale, dar între aparițiile cari formează obiect de scrutare naturală nu se găsesc și forțele spirituale! Și acestea formează adevărata sferă a istoriei. Chiar și numai din considerare față de partea ei practică merită deci psihologia masselor să fie îmbrățișată, fie că ne oferă și numai un interes curat practic. E tot atât de interesant să cunoști arcurile motrice ale acțiunilor omenești și să le tâlmăcești, ca și să descrii un mineral, ori o plantă.

Sinodul arhidiecesan.

Sedința a doua.

Ținu'tă Lun', în 19 Aprilie n. S'a deschis la orele 11 din zi. Președinte I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu. Notar de ședință Dr. G. Proca.

Notariul Mateiu Voileanu citește procesul verbal al ședinței de deschidere. Se autentică fără observare.

Urmează la ordinea zilei verificările deputaților sinodali. Secțiunea primă (președinte *Parteniu Cosma*, raportor *Lazar Triteanu*) propune sinodului spre verificare mandatele tuturor deputaților aleși în cercurile electorale VI—X, cu excepțiunea deputatului Dr. Ioan Margita, care nu și-a prezentat credenționalul, și a deputaților Dr. Ștefan Rozvány și Octavian Goga, ale căror mandate sunt atacate prin protest. Mai comunică raportorul secțiunii, că deputații *George Danilă* și Dr. I. Papp și-au depus mandatele, din care motiv nu au putut fi verificați.

Secțiunea a doua (președinte *Vasile Damian*, raportor Dr. G. Proca) propune spre verificare mandatele tuturor deputaților aleși în cercurile electorale XI—XV, cu excepțiunea deputatului din cler *Vasile Duma*, al cărui mandat e atacat prin protest.

Secțiunea a treia (președinte Dr. *Eusebiu R. Roșca*, raportor Dr. *Buzura*) propune spre verificare mandatele tuturor deputaților aleși în cercurile electorale XVI—XX, fiind aflate toate în regulă. Atacat cu protest nu e nici unul. În fine.

Secțiunea a patra (președinte *Vasile Voina*, raportor Dr. *Ioan Șenchea*) propune spre verificare mandatele tuturor deputaților aleși în cercurile electorale I—V, cu excepțiunea deputatului Dr. *Aurel Vlad*, care nu și-a prezentat credenționalul, apoi a deputatului *Mihail Cirlea*, decedat, și a deputaților *Lazar Triteanu* și *Eugen Meșianu*, ale căror mandate sunt atacate prin protest.

Se constată, că sunt verificați 50 de deputați, dintre cari prezenți sunt 42, deci sinodul e declarat din partea prezidiului capabil de a aduce hotărâri valide.

Având să urmeze alegerea comisiunilor, deputatul *Nicolae Ivan* propune, ca în scopul compunerii listei de candidare, sinodul se esmită o comisiune, compusă din deputații: *Parteniu Cosma*, *Nicolae Garoiu*, Dr. *Eusebiu R. Roșca*, Dr. *Miron E. Cristea*, *Nicolae Ivan* și Dr. *Liviu Lemény*, iar ședința să se suspende. Se primește și ședința se suspende pe 10 minute.

După redeschidere, P. C. Sa protosincelul Dr. *Miron E. Cristea* propune spre primire lista următoare: Să fie aleși

În birou: *Vasile Duma* și *Matei Voilean* din cler, iar dintre mireni deputații: *Ioan I. Lăpădatu*, Dr. *George Proca*, *Nicolae Sulică* și *Lazar Triteanu*.

În comisia verificătoare: *Nicolae Borzea*, *Petru Popovici* și *Iovian Mureșian* din cler; iar dintre mireni: Dr. *Zosim Chirtoș*, Dr. *Enea Papiu*, Dr. *Buzura*, Dr. *Liviu Lemény*, Dr. *Dumitru Ștefan* și Dr. *Octavian Vasu*.

În comisia organizatoare: *Ioan Droș*, *Nicolae Ivan* și Dr. *Eusebiu R. Roșca* din cler; iar dintre mireni: *Vasile Almășan*, *Parteniu Cosma*, *Nicolae Garoiu*, *Ioan de Preda*, *Ioan cav. de Pușcariu* și Dr. *Liviu Lemény*.

În comisia bisericească: Dr. *Miron E. Cristea*, *Vasile Domșa* și *Vasile Voina* din cler; iar dintre mireni: Dr. *V. Moldovan*, Dr. *Ioan Șenchea*, Dr. *Eugen Meșianu*, *Iosif Popescu*, Dr. *Ioan Popescu* și Dr. *Aurel Vlad*.

În comisia școlară: *Mateiu Voileanu*, Dr. *Ioan Stroia* și *Sergiu Medean* din cler; iar dintre mireni: *Nicolae Bogdan*, *Demetriu Comșa*, *Victor Păcală*, *Nicolae Sulică*, *Arseniu Vlaicu* și Dr. *Petru Șpan*.

În comisia financiară: *Galacteon Șagău*, *Dumitru Moldovan* și *Vasile Dămăian* din cler; iar dintre mireni: *Ioan I. Lăpădatu*, Dr. *Iancu Meșianu*, Dr. *Vasile Preda*, Dr. *Ștefan Rozvány* și *Ioachim Fulea*.

În comisia petiționară: *Ioan Hamsea* și *Petru Popovici* din cler; iar dintre mireni: Dr. *Ioan Margita*, Dr. *Bodea* și Dr. *Dionisiu Roman*.

Biroul și comisiunile s. declară a-lere conform propunerii comisiei.

Se prezintă rugărilor pentru concediu pe sesiunea întreagă, intrate dela deputații: Dr. *Nicolae Comșa*, Dr. *Valer Moldovan*, *Virgil Oaițiu*, Dr. *Pavel Opiș* și *Octavian Goga*. Se acordă.

Atele despre renunțarea dela mandat a deputatului *George Danilă* și despre decedarea deputatului *Mihail Cirlea* se predau comisiunii verificătoare. Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Meșianu*, folosește ocaziunea pentru

a constata, că decedatul *Mihail Cirlea* a fost unul dintre cei mai de valoare și bineamintiți bărbați ai bisericii și ai națiunii, care a făcut mari servicii neamului și bisericii, și care și în preajma morții și-a adus aminte de neamul său, testându-i întreaga sa avere. Deci propune, ca sinodul să și exprime față de decedatul condolență și recunoștință prin sculare, — ceea ce se întâmplă.

Diferitele rapoarte ale consistoriului arhidiecesan se împart comisiunilor respective. Două rugări intrate la sinod se predau comisiunii petiționare.

Ședința proxima se anunță pe Merguri la orele 10 din zi, iar ședința se încheie la orele 11 și jumătate.

Dela sate.

Cultivarea poporului pe cale socială.

Cămpuri-Surdac, 16 Aprilie n.

Ca să se poată mai cu efect cultiva poporul, e de lipsă să lucrăm și pe cale socială în o direcție sau alta, după împrejurările locale.

Școala bătrânilor în părțile acestea e lucru cam greoiu și nu știu încă în apropiere vre o astfel de școală cu rezultat favorabil. Afară de asta am înțeles, că mai sunt și alte rele. Mie pără acum cel puțin nu mi-a succedat o astfel de școală.

Am isbutit însă cu aduții de am format o „Reuniune de muzică și cântări”. După o probă de doi ani m'am convins, că poporul din această comună îi place să aibă un cor, și dacă se cântă în biserică e mai cercetată biserica și se naște în fiecare un fel de ambiție cu „corul frumos” ce-l avem, iar pentru alții este indemn d'a se înrola și ei la cei activi.

Am observat apoi și aceea, că mulți dintre cei mai tineri ei de ei se silesc a învăța să cânte din instrumente d. e. violină ș. a.

În legătură cu acestea fiind de lipsă cunoașterea notelor, în toată Duminica după amiază — în timpul de iarnă și postul mare, — s'au adunat membrii activi ai reuniunii, precum și alții în școală, și acolo se instruesc în scrierea notelor, precum și în explicarea de note. Această lucrare încă deprinde mult și în arta scrisului.

Cei adunați după terminarea acestui fel de prelegeri trec toți în biblioteca parohială și scot cărți de citit peste săptămână, căci e prilejul cel mai bun a îndemna la citit și scris, și biblioteca e mult folosită.

Așa, ca să avem basă pe care să putem lucra fără pedecă, am compus statutele „Reuniunii de muzică și cântări” cari înaintea la locul competent, după o trudă oarecare, ne-au venit aprobate de ministru.

Investiți cu acest drept în 11 Aprilie n. c. după amiază s'a ținut prima adunare generală a reuniunii noastre, în care s'a constituit corporațiunile pe un period de trei ani. S'a deschis ședința cu cântarea „Cristos a înviat” cântată de corul vocal al reuniunii în mai multe voci.

După statute putem avea membri: 1. Fundatori. 2. Ajutători și 3. Onorari. Chiar în ziua acestei adunări ne-au avisat doi domni, că voiesc a intra de membri fondatori. Aceștia sunt: *Sebastian Negru*, conducător de cartea fundușă în Hațeg și *Iustin Tiulescu*, comerc. în loc.

În adunarea de constituire s'a decis și procurarea instrumentelor pentru formarea orchestrei reuniunii, deocamdată pentru 15 persoane. Membrii activi ai reuniunii așteaptă cu mare dor și curiozitate sosirea instrumentelor.

După încheierea ședinței s'au cântat mai multe cântări cu corul reuniunii, pe cari și alții din comună cari nu erau membrii le au ascultat.

În chipul acesta s'a sărbătorit și după amiaza Paștilor în comuna Cămpuri-Surdac cu intențiune, ca și pe terenul social să ne putem cultiva.

Ioan Budoiu
preot și prez. Reun.

Monografiile comunelor.

Concurs cu premii.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu” și-a luat de scop, ca prin împărțirea de premii în bani, să dea indemn și ajutor aceluia din cărturarii noștri, cari s'ar hotărâ să facă descrierea amănunțită (monografia) a comunelor din comitatul Sibiu.

Fiecare lucrare are să cuprindă descrierea (monografia) unei singure comune, putând de altfel incurge despre o singură comună și mai multe lucrări.

Lucrările incurse se vor examina de un juriu literar, la propunerea căruia, comitetul Reuniunii agricole va conferi deocamdată următoarele 3 premii, și anume:

Lucrarea care va fi aflată de cea mai bună, se va premia cu 90 cor.

Lucrarea declarată ca a doua de bună, se va premia cu 60 cor.

Lucrarea declarată ca a treia de bună, se va premia cu 50 cor.

Încurgând mai multe lucrări vrednice de premii, acele se vor considera la concursul ce-l vom publica în 1910.

Monografiile au să cuprindă între altele cam următoarele:

Istoricul comunei, încât se pot afla date, dela întemeiere și până astăzi. Numărul locuitorilor după gen, naționalitatea și religia lor. Câți știu ceti și scrie. Starea morală și materială a locuitorilor, în trecut și în prezent. Starea sintară, traiul, ocupațiunea (câți au absolvat școli mai înalte, anume cine și ce ocupație are; câți sunt aplicați la meserii, la negoț, sau la alte întreprinderi?), îmbrăcămintea etc. a locuitorilor. Obiceiurile și datinile. Credințele deșarte. Jucul, cântecele, chiuțurile, bocetele, poveștile, glumele etc. Limba vorbită cu toate particularitățile ei etc. Descrierea stradelor, a caselor și a celorlalte zidiri, materialul din care sunt alcătuite, cu câte încăperi și cam câți oameni locuiesc în una.

Descrierea edificiului școlară, anul zidirii lui, numărul încăperilor, al învățătorilor și al elevilor, mijloacele din cari se susține și eventualele izvoare din care s'ar putea susține și pentru viitor școala. Câți învățători au funcționat la școală și cum se numesc ei?

Descrierea edificiului bisericii, cu anul zidirii, cu numele celor cari au adus jertfe mai mari la edificare; câte persoane încăp în biserică. Dacă în biserică se găsesc lucruri vechi de interes arhitectonic, de sculptură, pictură, literatură etc. Mijloacele bănești ale bisericii, fondul propriu și celelalte eventuale fonduri și fundațiuni. Cercetarea bisericii. Numele preoților cari s'au perondat etc.

FOIȘOARĂ.

Doamna Elena Al. Cuza.

În Solești a fost așezat Sămbătă în cripta familiară sicutul cu rămășițele părinților ale doamnei *Elena Al. Cuza*, odinioară *Doamna Românilor*. A fost înmormântată conform dorinței, fără nici o pompă, ca o femeie simplă. Nu a iubit pompa și mărirea deșartă în viață, și n'a voit să aibă parte de ele nici după moarte.

Din viața defunctei dăm următoarele date mai importante:

Doamna Elena Cuza s'a născut la 1822 din familia Rosetti-Solescu, iar la 1844 s'a căsătorit cu Alexandru Cuza, ales mai în urmă, la 1859, domn al Moldovei și al Munteniei. Chiar înainte de a se urca pe tronul țării surorii, dna Elena era un model de virtute, de bunătate și generositate. Ca doamnă a Românilor, cum se intitula în mod oficial, a arătat cu prisosință cât poate o voință tare la un suflet mare și nobil.

Una din operele sale de căpetenie este *Azilul Elena Doamna*, fondat de ea la 1862 și care a fost gata la 1863, când a și început să adăpostească peste una sută

de copile orfane, plus copii dela institutul Gregorian din Iași.

Iată decretul domnei din 19 Iulie 1862 privitor la fondarea Azilului:

Alexandru Ioan I.

Cu mila lui Dumnezeu și Voința Națională, Domn al Principatelor-Unite.

La toți de față și viitori sănătate. Asupra raportului prezidentului consiliului nostru de miniștri,

Prețuind dorința ce *Măria Sa Doamna* a arătat pentru crearea unui azil spre creșterea copiilor orfani, alături cu acela ce există astăzi la Cotroceni,

Văzând darea de una mie galbeni ce a făcut din caseta sa personală spre clădirea acestui stabiliment,

Considerând propunerea făcută de ministrul nostru prezident al consiliului că acest stabiliment să poarte numele *Elena Doamna* ca o creațiune dictată de sentimentele filantropice ale *Măriei Sale Doamnei*,

Am decretat și decretăm următoarele:

Art. 1. Suma de o mie galbeni se va întrebuința îndată la începerea clădirei Azilului Orfanilor, prin îngrijirea președintelui consiliului, ministru din lăuntru.

Art. 2. Acest azil al orfanilor se va clădi pe costuța de lângă palatul Cotro-

eni și va purta numele patronului ei: *Elena Doamna*.

Ar. 3. Președintele consiliului, ministru din lăuntru, ne va supune prin deosebit raport, chibzuirea sa asupra mijloacelor pentru complectă săvârșire și organizare a acestui stabiliment.

Art. 4 și cel din urmă. Președintele consiliului etc., este însărcinat cu executarea acestui decret.

Alexandru Ioan I

Iată și epistola generoasei Doamne. către N. Krezulescu, președintele consiliului:

„Domnule președinte al consiliului.

Ziua de ieri a fost consacrată de mine în vizarea mai multor stabilimente de binefacere, precum, spitalele civile, de maternitate, acela al copiilor dela Filantropie și al Izraeliților. Pretutindenea am constatat rezultatele cele mai excelente în toate direcțiunile, pentru care sunteți rugat, domnule, a arăta mulțumirile mele, atât domnilor medici însărcinați cu căutarea bolnavilor, cât și funcționarilor acestei administrațiuni.

Ceeace m'a impresionat mai mult și decât aceste ajutoare atât de simțite, unde o mulțime de nenorociți găsesc mângăierea lor și ceea ce a atins îndestul mirarea mea este imperfecțiunea unui institut caritabil, pot zice necunoscut, însă ale cărui

lipsuri lasă o lacună destul de regretabilă în instituțiunile de binefacere.

Voiesc a vorbi de *azilul copiilor orfani*, creat la câțva pași de Cotroceni, în o pozițiune încântătoare și care n'are alte mijloace efective și asigurate decât modesta sumă de un galben de copil, alocat de guvern pentru întreținerea doicei. Acest stabiliment, care are până acum 10 copile nimenia nu poate tăgădui, că este foarte insuficient, căci o mulțime de copii de amândouă sexe se găsesc astăzi risipiți în locuri depărtate, din care cauză nici că se poate priveghia creșterea lor cu toată atențiunea cerută.

După ce am vizitat acest azil de copii, la Cotroceni, m'am îndreptat ocular de rezultatele dobândite, printre această faptă atât de umană cât și inteligentă m'am convins de neapărata trebuință ce este d'a se da acestui stabiliment mijloacele trebuitoare pentru a se putea desvolta și a corespunde prin urmare cu adevăratul scop pentru care este creat.

Cred că se va putea ajunge cu ușurință la realizarea unei asemenea dorinți căci, ceea ce s'a dobândit prin s'lințe individuale probează îndestul ce rezultate s'ar putea produce, dacă pe lângă consacarea a o parte din resursele destinate de s'at pentru acest azil de copii găsiți, s'ar cere totdeodată la aceasta și ajutoarele participulare. Pentru un fapt dară atât de uman

Descrierea progăzii (cimitirului) cu orocile, stâlpii, cu pomii și cu celelalte podoabe, închinată de poporațiune în amintirea iubiților răposai.

De c ierea casei parohiale, a casei comunale și a altor zidiri publice.

Descrierea grădinilor, mărirea și felul de cultură al lor. Să se pună pond deosebit pe cultura poamelor și a soiurilor de poame; descrierea școalei de pomi etc.

Să se descrie hotarul comunei peste tot, cu mărirea lui de odinioară și de acum; apoi să se facă descrierea egrilor, livezilor (fănațe), viilor, pășunilor, pădurilor și a pământului neproductiv. Uneltele întrebuințate la lucrarea pământului, odinioară și acum, plantele ce se cultivă și plantele, a căror cultură nu este cunoscută, dar ar fi potrivite a se cultiva. Cât e roada aproximativ anuală, câtă se întrebuințează de locuitori și câtă se pune în vânzare.

Descrierea vitelor și a altor animale. Soiul, prețul și numărul lor. Aici să se arete anume, ce s'a făcut pentru îmbunătățirea raselor și ce ar fi de făcut și cu ce mijloace pentru viitor.

Descrierea așezămintelor din comună cum și a tot ce de interes este.

Ca îndreptar la descrierea monografiilor recomandăm monografia comunei Orlat, de R. Simu, a comunei Gurărulei, de I. Muntean și a comunei Răhău, de N. Cărpeneșan.

Lucrările adresate „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu” să se trimită până la 1 Septembrie 1909. Ele să se însoțească de un plic (ouvertă) închis, cuprinzând un bilet cu numele autorului, iar pe plic să se scrie titlul lucrării.

Reuniunea se va îngriji, ca lucrările aflate bune și premiate să fie tipărite.

Sibiu, 15 Aprilie 1909.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucuța Vir. Tordășianu
prezident. secretar.

NOUȚĂȚI.

In amintirea victoriei dela Aspern. In Viena se fac pregătiri pentru a serba aniversarea de o sută de ani a victoriei dela Aspern asupra marelui Napoleon. Serbarea se va începe în 21 Mai pe câmpul de luptă dela Aspern, iar în ziua următoare se va continua în Viena, unde se va oficia serviciu divin în biserica votivă, la care va participa Majestatea Sa, membrii casei domnitoare și generalii. Toate regimentele, cari au fost de față la lupta dela Aspern, vor trimite deputațiuni la această serbare.

Statua lui Eminescu. Un grup de tineri scriitori a luat hotărârea de a ridica o statuie de bronz poetului, care va rămâne multă vreme gloria literaturii noastre. Pentru a aduna sumele trebuincioase inițiatorii ideii vor organiza sărbări literare și artistice în diferite orașe. Prima serată se va ține mâine Joi, la Ateneul din București. Va vorbi dl. I. Scutaru despre: Personalitatea și poezia lirică a lui Eminescu. Afară de aceasta se vor executa câteva compoziții de I. G. Brătianu făcute pe versurile marelui poet.

nitar ca acesta și care se poate atribui inițiativei și generozității sacrificii ale domnului și a doamnei Davila, voind să contribuie și eu cu partea mea, vă înaintez cu această ocaziune, din caseta mea, suma de o mie galbeni pe care vă rog a pune la dispozițiunea administrației unui serviciu sanitar.

Doresc cu tot dinadinsul, domnule, ca fundamentele unui nou azil să poată fi așezate fără întârziere și insist t t deodată a fi lângă acela ce există astăzi ca anexă a lui, pe coasta de lângă grădina Palatului Cotroceni. Cu chipul acesta voi avea sub ochii mei micii copii deveniți protejații mei, pe care îmi propun a-i vizita adesea rezrvându-mi supravegherea personală și specială a acestui stabiliment, unde vor găsi îngrijirile părintești și căldura sănului familiei, de care au fost atât de orod lipsiți.

Conflentă în zelul și solicitudinea dvoastră, pentru interesele publice, va recomand în particular, dle prezident al comisiunii, acest azil de copii găsiți, și nu puțin vom aprecia silințele ce veți depune în sprijinul dezvoltării acestui institut ce l'iau sub patronajul meu. Primiți etc. 1862.

Elena Doamna.

Poetul V. Alecsandri a dăruit manuscrisul *Poeziilor Populare* pentru folosul azilului; liste de subscripții, loterii, reprezentări teatrale, nimic n'a lipsit și re-

Distincție. Preafrția Sa, episcopul Aradului, Ioan I. Papp, a distins cu brâu roșu pe domnul Dr. G. Ciuhandu, diacon și referent școlar al consistoriului arăden.

† Mihail Bontescu, avocat, a decedat în 15 Aprilie n. în Hațeg, în etate de 70 de ani, și a fost înmormântat Duminecă la orele 11 din zi, cu mare solemnitate în cimitirul gr.-cat. din Hațeg. Odihnească în pace!

Gimnasiu ceh în Viena. Guvernul din Austria a luat hotărâre să treacă în bugetul de stat al anului viitor suma trebuincioasă pentru înființarea unui gimnasiu nou în Viena, cu limba de propunere cehă.

† Ioan Toma, preot în Ribicioara, după lungi și grele suferințe a decedat Duminecă în 5 Aprilie v. la orele 5 dimineța, în etate de 68 ani. Il deplâng: soția preoteasă Juja și fiii Nicolae, inv., Sofia, Sumziană, Maria, Rosalia și Călara, precum și alte rudeni. Odihnească în pace!

Hymen. Dșoara Eugenia A. Berauriu din Bejan și dl Petru Popa, notar în Nevoș, fidanțați.

† Arion Axentie, fratele fostului prefect din 1848 Severu Axentie, s'a stâns din viața la 14 April n. în etate de 79 de ani, și a fost înmormântat în orașul Turnu-Severin, unde a trăit retras la fiii săi, unul profesor, și altul avocat. Ca tânăr de 18 ani, Arion a luat parte alături fratelui său Severu la mișcările memorabile din revoluția anilor 1848—49. Odihnească în pace!

Fundațiunea Zeppelin. Colecta națională germană, făcută după incendiarea aeroplanului la Echterdingen, face peste șase milioane de mărei. Contele Zeppelin a destinat suma aceasta pentru o fundațiune, care-i va purta numele. Din fundațiunea aceasta se vor acoperi cheltuielile avute cu construirea aeroplanului și se va sprijini aeronautica în Germania.

Ucigașul lui Giacomuzzi. După o pertractare de o săptămână, curtea cu jurați din Marăș-Oporheiu s'a pronunțat în procesul intentat inginerului Părtos, care anul trecut împușcaseră cu revolverul pe proprietarul Giacomuzzi, în comuna Toplița-română. Curtea cu jurați l-a aflat vinovat pentru omor pe Părtos, dar a declarat, că a săvârșit omorul în stare de extremă iritație. Tribunalul apoi, aplicând §ul 92 din codul penal, l-a pedepsit numai cu o lună închisoare. A fost pus deci imediat în libertate, după ce până acum se afla în arest preventiv.

† Paraschiva Dragomir, nasc. Căpătină, preoteasă gr.-ort. în Arpașul inferior, după grele suferințe Duminecă, în 5/18 Aprilie la 3½ ore noaptea și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, provăzută fiind cu sfintele taine, în etate de 46 ani și în al 27-lea an al fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctei s'au ridicat din casele proprii Marți în 7/20 Aprilie a. c. la 2 ore p. m. și condus spre vecinica odihnă, în cimitirul bisericeii gr.-or. din Arpașul inferior. Odihnească în pace!

zultatul bănesc a fost de 400 și mai bine de mil de lei vechi.

In anul 1863, clădirea azilului era pe jumătate gata și a putut primi eleve în aripa stângă.

Cu prilejul acesta s'a bătut și o frumoasă medalie comemorativă.

După 11 Februarie 1866, Doamna Elena a urmat în exil pe Vodă Cuza, până la 1873, data încetării acestuia din viață, când ea s'a stabilit la moșia Roginoasa.

A fost și soră de caritate la un spital din Galați, căruia i-a donat sume mari de bani. Acum în urmă trăia foarte retrasă la *Pratra-Neamț* unde nu avea altă mulțămire sufletească decât aceea d'a ajuta pe cei săraci, d'a înființa, la intervale dese, paturi la spitalul aceluia oraș, d'a mângâia pe suferinzi și d'a șterge lacrimi.

O boală nemiloasă a isbit-o aci tocmai după apoteozarea zilei de 24 Ianuarie, când ilustra Doamna a fost acoperită de flori și felicitări trimise din toată țara.

Vorbe înțelepte.

Precum caută atleul să-și desvolte mușchii, așa să cauți și tu a desvolta în tine virtutea iubirii sau cel puțin imputinarea răului și a minciunei. Atunci vei avea o viață fericită și veselă.

Osândit la moarte. La pertractarea ținută în săptămâna trecută în Lemberg împotriva studentului polon Siczynski, care împușcase în Aprilie anul trecut pe contele Potocky, fost guvernator al Galitiei, în urma verdictului juraților tribunalul a condamnat pe acusatul Siczynski la moarte prin strearg. Apărătorul a dat recurs de nulitate.

Lumea piticilor. Un impresar german a adunat o sută de pitici, bărbați și femei, din toată lumea și-i arată prin orașele mai mari. În zilele acestea au ajuns la Paris, unde stănesc curioșitate. Unii din ei sunt atât de mărunți, încât abia ajung înălțimea unui copil de trei ani. Sunt ființe inteligente și amabile; femeile iubesc luxul. De naționalitate sunt foarte diferiți. Invățații își propun să cerceteze anomaliile din starea fizică a piticilor.

Munte călător. Din Nizza vine o veste neobișnuită, că adevărat în valea Verdon, în apropierea liniei ferate ce se clădește tocmai acum, un munte s'a pus în mișcare. O masă de pământ colosală, a cărei mărime se socotește la 500 de mii de metri cubici, s'a desfăcut din munte și a pornit la vale. Pe culmea muntelui s'a format o spărtură adâncă de vre-o 80 de metri, care mereu se lărgeste. Mișcarea masei de pământ face 50—60 centimetri pe o oră, iar dacă nu se va opri, va cutropi în curând o capelă aflătoare în apropiere.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășian pentru înzețirea fetelor sărace” au mai dăruit: Antoniu Hodoș, învățător în Aciliu și soția sa Ana n. Mareș, 1 cor.; Adam Luța, paroh în Biscaria, 50 bani; Romul Mircea, protopresbiter în Mediaș, soția sa Parachiva și copiii lor: Stefan, Silvia, Eleonora, Constanța, Octavia și Traian, 2 cor.; Ioan Mihu, inv. în Sclă soția sa Leontina și fiul lor Tiberiu 40 bani.

E interesant anunțul de noroc al lui S. Heckscher senr. Hamburg, din numărul acesta al foii noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvarea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

Mulțămită.

Din prilejul trecerii la cele vecinice a prea scumpului nostru frate, unchi și cumnat, Mihail Cirlea, fost notar public reg în Abrud, nenumărați pretini și cunoscuți ne-au consolat, parte în scris, parte verbal, parte participând la înmormântarea neuitatului nostru defunct. Taturor acestor inimi nobile le aducem adâncă simțita noastră mulțămită și pe această cale.

Alba-Iulia, 19 Aprilie 1909,

Adânc întristate rude.

Cărți și reviste.

O călătorie prin Alsacia-Lorena, țara și școlile ei, de Onisifor Ghibu, București. tipogr. Göbl, 1909. O broșură de 59 pag. Prețul 75 bani. Autorul, dl On. Ghibu, cu sprijinul material dat de Consistoriul arhidiececesan român ortodox din Transilvania și Ungaria, făcând o călătorie în Alsacia-Lorena espune pe scurt și interesant rezultatele obținute în călătoria aceasta. În partea primă a broșurii se face o privire generală asupra țării după o stăpânire germană de 37 de ani, de când Alsacia-Lorena s'a anexat la imperiul german. În partea a doua se cuprinde o amănunțită dare de seamă asupra școlilor, pe cari le-a cercetat. Broșura instructivă și foarte prețioasă a dlui Ghibu cuprinde de fapt lucruri prea puțin cunoscute până acum la noi, și este o plăcere adevărată s'o citești.

Insemnări din bisericile Maramurășului, culese de Ioan Bărla și publicate cu cheltuiala ministerului de instr. publică, București, Sococ & Comp. 1909. Un volum de 245 pag. Prețul 5 lei. Conține documente de limbă și de istorie adunate cu multă răvnă din cărți bisericești aflătoare la bisericile din comunele Maramurășului. Cu totul sunt 798 de însemnări din 51 de localități maramurășene. Acest material interesant s'a tipărit la intervenirea dlui N. Iorga, într'un volum suplementar la „Studii și documente”, publicate de dsa. Tot dl Iorga a statornicit ortografia în „Insemnări”, a dat unele îndreptări, traduceri și notițe și a rânduit tablele dela sfârșitul volumului.

„Cartea de Aur”. Din opul „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungara”, de Teodor V. Păcăfian, au apărut până acuma patru volume, și se află puse deja sub tipar alte două volume, — al V-lea, în care se cuprind vorbirile deputaților români rostite în dietă în ciclul parlamentar 1869—72, și al VI-lea, care conține mișcările politice-naționale ale Românilor din statul ungar până la anul 1881, când s'a stabilit programul național dela Sibiu. Volumele apărute se vând cu câte 10 coroane exemplarul nelegat și 12 coroane exemplarul legat, și se pot comanda dela autorul în Sibiu (Nagyszeben). Prețul se poate plăti și în rate.

Din public.†)

Declarațiune.

On. Redacțiune! Cu cuget curat de a îndrepta opiniunea publică, cu respect la conținutul unor corespondențe răutăcioase, publicate în foaia „Țara Oltului”, am dat Dlui Constantin Pop, proprietarul tipografiei și al foii „Oltul”, o rectificare, subscrisă de mine, spre a o publica în foaie, sau ca adnex separat la foaie.

In loc de aceasta însă numitul Domn, a publicat-o în o hârtie volantă, în concertul altor corespondențe, cu al căror conținut eu nu m'am putut identifica, — ceea ce aduc la cunoștința publică.

Sibiu, 21 Aprilie 1909.

Nicolau Borzea
protopresb.

Dela sinod.

In ședința de astăzi, Mercuri, sinodul arhidiececesan a trecut peste toate rapoartele consistoriului arhidiececesan, luându-le spre știre, cu propunerile făcute din partea comisiunilor respective. Raport special aducem în numărul viitor. Notăm, că înainte de a se intra în ordinea de zi, deputatul sinodal Nicolau Ivan, asesor consistorial, a prezentat în numele mai multor deputați sinodali următoarea propunere de mare însemnătate, care probabil va provoca discuție vie în sinod:

Deoarece sinodul arhidiececesan, prin concluzul dela 9 Aprilie 1904, numărul 57, a luat cu aprobare act despre concluzul congresual, numărul 64 din 1900, prin care s'a decretat, să se înființeze pe teritoriul arhidiececesan o nouă eparhie, cu reședința în Cluj, a stabilit cheia de proporție despre împărțirea fondurilor, numărul și protopresbiteratele, din cari are să se compună noua dieceză, și de oarece după toate probabilitățile, în constelația de azi, executarea concluzului congresual proiectat are să rămână multă vreme neexecutată, în paguba vădită a intereselor noastre culturale, a unei administrații mai corecte, și a unei controle mai severe, pentru pășile cele mai espuse ale arhidiecezii, propunem:

Sinodul arhidiececesan invită consistoriul arhidiececesan, să intervină prin consistoriul metropolitan la congresul național bisericesc, ce se întrunește în sesiune ordinară în anul acesta, ca să înscuineze înființarea unui consistor, cu reședința în Cluj, pentru cele 13 protopresbiterate din nordul arhidiecezii, care are consistor să aibă toate atribuțiile, cari le are azi consistorul din Oradea mare, dându-i-se jurisdicțiune de a conduce toate afacerile administrative bisericești, școlare și epitropesti în mod independent, asupra protopresbiteratelor ce-i aparțin, rămânând în comunione numai fondurile indivisibile și seminarul, și având Arhiepiscopul dreptul de a hirotoni și a hirotezi pe preoții și protopresbiterii aleși și întăriți de consistorul diececesan celei noue.

Inființarea consistoriului din Cluj nu alterează dreptul normat în statutul organic de reprezentare în corporațiunile noastre bisericești, sinod și congres, cari vor rămâne și în viitor comune. Vasile Al-mășan, Nicolae Ivan, Dr. Zosim Chirtop, Dr. Vasile Preda, Dr. Aug. Bodea, Galacteon Șagău, Vasile Dama, Dr. Eusebiu R. Roșca, Dr. Ioan Popescu, Demet. Comșa, Dr. Petru Șpan, Petru Popovici, și Dr. G. Buzura, deputați sinodali.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

CONCURS

Institutul de credit și economii „Lumina” din Sibiu publică prin această concurs pentru postul de **cassier**. Reflectanții trebuie să dovedească: 1. că au absolvit cu succes bun o școală comercială; 2. că cunosc în graiu și scris limbile română, maghiară și germană; 3. că au mai lucrat în vrun ram de comerț; 4. alte documente de recomandare.

Salariul se fixează deocamdată cu 1600 cor. anual plus tantiema statutară.

Un an rămâne provisor; iară după un an — dacă direcțiunea institutului îl află de apt — îl poate definitiva.

Cererile instruite în regulă se trimit pe adresa „Lumina”, institut de credit și economii Sibiu-Nagy-szeben, Strada Cisanădiei Nr. 7 până cel mult la 7 Mai n. 1909.

Postul este a se ocupa imediat. Sibiu, 19 Aprilie n. 1909.

(129) 1—3

Direcțiunea.

Nr. 179—1909. cf. prot. [114] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parhia de clasa III-a Poiana porcului, protopresbiteratul Cetatea de piatră, se esorie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumente'e împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul deschis, cererile instruite conform legilor din vigoare și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a cânta cuvânta ori celebra observând cele prescise în §-ul 20 din Regulamentul pentru parohii.

Lăpușul-unguresc, 16 Martie 1909.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Cetatea de piatră în conțelegere cu comitetul parhial respectiv.

Vasile Duma
protopresbiter.

Nr. 474/1909.

[128] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune în parhia de clasa a treia din Chezdi Martănuș cu fiile Ojduța Hilib și Ghelintă, în protopresbiteratul Treiscaunelor, pe baza rezoluției Venerabilului Consistor arhidiecezan din 27 Ianuarie a. c. Nr. 1059 Bis. se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumătate din venitele parohiale fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat și cîntir în natură.

Doritorii de a ocupa acest post au a așterne cererea de concurs provăzute cu documentele recerute oficiului protopresbiteral rom. gr. or. în Bereczk, com. Háromszék, având a se prezenta cu prealabila incuviințare a protopresbiterului tractului în vre-o Duminecă sau Sârbătoare la biserică din materă spre a cânta, cuvânta sau servi.

Bereczk, (Brețcu) 31 Martie 1909.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Publicațiune.

Pentru repararea bisericeii gr. or. române din comuna Remes, protopresbiteratul Oraștiei, să esorie litațiune minuentă pe ziua de 7/20 Mai (Inălțarea Dui) a. c. la 2 oare p. m. carea se va ținea în biserică sus-numită.

Preliminariul de spese aprobat de P. V. Consistoriu Arhidiecezan cu Nr. 3042 Epitr. 1909, se poate vedea la oficiul parhial.

Doritorii de a lita au să depună un vadiu de 4368 cor 57 fileri, în bani gata sau hârtii de valoare.

Comuna bis. pune la dispoziția întreprinzătorului varul, nășipul și țigla necesară și îndeplinește cărăușile provăzute în contractul, ce să va încheia.

Comitetul parhial îi stă în drept a concretde cu lucrarea pe ori și care dintre litațiși, fără considerare la suma oferită.

Romos, la 5/18 Aprilie 1909.

Sabin Safta
not. com. paroh.

Adam Basarab
preș. com. paroh.

[130] 1—3

Publicare de litațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor Arhidiecezan Nr. 14064 Școl. din 4 Decemvrie 1908 v. se dă îndeprindere pe calea litațiunei publice minuentă zidirea școalei gr. or. din Felmer (Felmér) protopresbiteratul Căhalului.

Litațiunea se va ținea în sala școalei confesionale gr. or. în 13/26 Aprilie a. c. la 1 oară p. m. Prețul strigării 15988 cor. 78 fileri.

Litațiunii au a depune înaintea de începerea litațiunei vadiu de 10% în bani gata, sau în hârtii de valoare. Oferte să primesc, având a se pune timbru de 1 cor. și să învoește cu condițiunile date.

Comitetului parhial îi stă în drept a concretde cu lucrarea pe ori care dintre minus-oferenți.

Planul, preliminarul de spese și toate condițiunile se pot vedea la oficiul parhial din Felmer.

Felmer, la 19 Martie 1909 v.

Comitetul parhial:

B. H. Șolca Ioan Buzete Iosif Balint
par. gr. or. not. bis. epitrop.
Văvut. Titu V. Gheaja
(119) 3—3 protopresbiter.

Vițe altoite ieftine!

Cea mai bună calitate. 20,000 Rissling de Welch à 160 cor. 5000 Sorte mestecate à 160 cor. 300 Ezeys à 200 cor. 300 Furmind à 220 cor. 200 Traimmer à 220 cor. 2000 sorte de struguri veritabili de masă à 240 cor. per 1000 bucăți, toate le vinde pe Riparia Portalis Prima școală de vierit a lui

SIMEON NEMENZ, Reichesdorf
(Posta Riomfalva).

Câștigul cel mai mare ev. 600,000 M.
Anunț de noroc!
Câștigurile le garantează statul.

Invitare la participarea

Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigul cel mai mare într-un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:

Mărci	Câșt. principale à
560,000	Mărci 300,000
550,000	" 200,000
540,000	" 100,000
530,000	" 60,000
520,000	" 50,000
515,000	" 45,000
510,000	" 40,000
505,000	" 30,000
503,000	" 20,000
502,000	" 15,000
"	" 10,000

ș. a. m. d.

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 preșii, așa că aproape jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Câștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los intr. g.	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1 50 (K 1 75)

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înaintea gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

30 Aprilie.

Samuel Heckscher senr.

Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. cătră Dl Samuel Heckscher senr
Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg à M. 6 — (K 7-—)
" " de jum. à M. 3 — (K 3-50)
" " stert de los à M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat
Prin mandat postal Ce nu corespunde a
Redicați-o prin ramburs se șterge.

(113) 4—16

„Albina”, institut de credit și de economii, Sibiu.

Nr. 11,678/1909.

[125] 1—1

Prospect.

Adunarea noastră generală din 27 Martie a. a luat cu privire la urcarea capitalului social următorul conclud:

Capital social se urcă dela K 2,400,000 la K 3,000,000.

In acest scop se vor emite 3000 acții nouă de câte K 200 sub numerii curenți 12,001—15,000.

Din această emisiune 750 acții cu drept de a participa la dividendă cu începere dela 1 Ianuarie 1909 se dau acționarilor „Lugojanei” din Lugoj, fuzionată cu „Albina” în schimb pentru 1500 acții de ale „Lugojanei”, 2000 se reservează pentru acționarii actuali ai institutului, iar restul de 250 se va vinde în favorul fondului special de rezervă.

Relativ la cele 2000 acții rezervate pentru acționarii actuali ai institutului, fiecare acționar are dreptul de preferință se opteze tot după 6 acții vechi trecute pe numele lui în registrul acționarilor (§. 7 al stat.), pentru câte o acție nouă.

In acest scop pentru completarea numărului de 6 se pot cumpăra drepturi de optare dela acționarii, cari nu optează — fără nici o taxă de transcriere.

Abateri dela condițiunea ca acțiile vechi să fie înregistrate pe proprietarul actual se pot admite numai erezilor, cari vor dovedi că proprietarul vechiu a răposat că ei sunt îndreptățiți a moșteni acțiile vechi înregistrate pe numele decedatului, că s'a pus la cale procedura de ereditare, dar nu s'a terminat. Această excepțiune însă se poate admite numai până la termenul fixat pentru însinuirea optării. Astfel de acții se vor libera îndreptățiților numai după predarea judecătorească a eredității.

Prețul acțiilor se va plăti în sensul §-lui 9 al statutelor în cinci rate trilonare egale și anume:

prima rată până la 1 Iulie 1909;
a două „ „ „ 1 Octomvrie 1909;
a treia „ „ „ 1 Ianuarie 1910;
a patra „ „ „ 1 Aprilie 1910;
a cincia „ „ „ 1 Iulie 1910;

Se pot plăti însă și mai multe rate deodată.

Acțiile nouă nu vor participa la oividenda anului curent, ci acționarii vor căpăta numai 5% interese după capitalul vărsat, dela ziua sosirii banilor la cassa institutului până la ultima Decemvrie a. c. Vor participa însă la dividendă anului viitor, din care motiv ratele a patra și a cincia se vor plăti cu 5% interese dela 1 Ianuarie 1910.

Față de acționarii, cari nu vor plăti ratele regulat se va aplica §. 10 al statutelor.

Termenul pentru prima optare se fixează pe ziua de 15 Iunie a. c, iar pentru a doua îl va fixa direcțiunea institutului numai în cursul lunii Iulie a. c.

Acțiile cari nu se vor subscrie până la acest termen se vor vinde tot în favorul fondului special de rezervă.

Acțiile nouă se vor data din 1 Iulie 1910.

Deodată cu prima rată se va plăti la fiecare acție o taxă de K 10 — pentru acoperirea speșelor.

Această taxă se va conta la fondul special de rezervă, din care se vor acoperi și speșele.

Intru esecutarea acestui conclud domnii acționari să binevoiască a prezenta acțiile (din emisiunile anterioare fără coalele de cupon) subsemnatei direcțiuni însinuiând optarea pe epistola de pe contrapagină, iar acțiile „Lugojanei” menite a se schimba cu acții de ale noastre au să se prezenteze la filiala noastră din Lugoj.

Considerând, că nu toți acționarii își vor putea întregi numărul acțiilor vechi astfel ca să se poată divida cu 6, ci unii vor dori să vândă dreptul de optare pentru numărul superfluu, alții să-l cumpere pentru completarea numărului ce le lipsește până la 6: direcțiunea se argează să mijlocească gratuit atât vânzarea, cât și cumpărarea.

In acest scop acționarii actuali deodată cu însinuirea vor declara pentru câte acții nouă optează și câte drepturi de optare vor să vândă sau să cumpere?

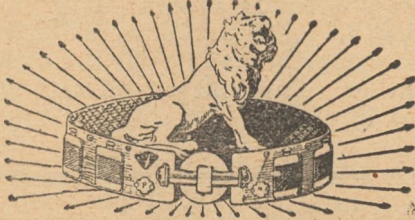
Prețul dreptului de optare pentru o acție veche se fixează cu K 35 — care are să se plătească deodată până la 1 Iulie a. c. la cassa centrală a institutului.

Intrucât nu s'ar oferi de vânzare atâtea drepturi pentru câte s'a anticipat prețul de cumpărare se va face reducere însă astfel ca fiecare reflectant să-și poată procura cel puțin câte o acție.

Sibiu, în 2 Aprilie 1909.

Direcțiunea.

Câți bolnavi

sunt astăzi, cari nu știu ce putere vindecătoare există în electricitate, n'au idee ce admirabile rezultate de vindecat se ajung dacă se folosește cu scop această minunată putere naturală, la tractarea diferitelor boale, anume la slăbiciunile generale și sexuale de nervi, inimi nervoase, suferințe de stomah, reumă, sgăriuri și paralisie.

Institutul nostru fără a cruța dar osteneții și cheltuieli a edat o carte minunată executată și foarte interesantă, care se trimite fiecărui interesat cu totul gratuit și franco în plic închis. A

se provoca la acest ziar și a cere volumul pentru bărbați sau femei.

ELECTRO-VITALIZER,

institut ord. med.

[121] 2—3

Budapesta IV. Karlsring 2. Mezzanin 56.

Scrisoare de mulțămită.

Dna Maria Tuhala, Ujpest, Strada Árpád, scrie în 1 Ianuarie 1908: P. St. Dle Doctor! Mă simt fericită, că Vă pot comunica, că cu ajutorul aparatului Dtră sunt aproape pe deplin vindecată. Într'adevăr m'am schimbat cu totul, sunt mai sdrăvășă, dozele dureri de cap și insomnie au dispărut cu totul. Nu mă pot îndestul mira de perfecțiunea aparatului Dtră, preste tot n'ași fi crezut că mă mai poate scăpa ceva de boala mea. Eu recomand cu căldură aparatul, tuturor cari sufer de durere de cap, insomnie și durere de spinare.

Coupon pentru o carte gratuită.

Cătră

ELEKTRO-VITALIZER, institut ordnat de medici

Budapesta, Károly-körut 2. Mezzanin 56.

bărbați

Vă rog a-mi trimete opui pentru femei Tractare asupra electro-terapiei moderne, gratuit și franco în plic închis.

Numele:

Adresa: